

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM – Európske štúdiá

DEJEPIS – päťročné štúdium

ÚVOD*

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard z dejepisu je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU*

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU*

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov – stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,

- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky

- **použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií**
 - **s historickým časom**
 - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,
 - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchronne,
 - vytvoriť chronologické a synchronne tabuľky,
 - rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
 - identifikovať rôzne časové štruktúry - **letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.**
 - **s historickým priestorom**
 - identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
 - lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
 - zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
 - porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,

- rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
 - rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,
 - charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
 - určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
 - vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
 - objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
 - vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
 - vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických**
 - **písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti**
 - pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. **kníhtlače**,
 - pri analyzovaní štruktúry problému skúmania **o kníhtlači**,
 - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi **kníhtlače**,
 - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť **o kníhtlači**,
 - pri myslení v alternatívach, napr. **prečo pisári odmietali vynález kníhtlače**,
 - pri vytvorení plánu skúmania **kníhtlače**,
 - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania **kníhtlače**,
 - pri vytváraní záznamu zo skúmania **kníhtlače**.

- **pri vyhľadávaní relevantných informácií**
 - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. **vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp,**
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
 - z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
 - pri vyberaní informácií, napr. z **primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu,**
 - pri organizovaní informácií, napr. **prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov,**
 - pri porovnávaní informácií, napr. **spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé,**
 - pri rozlišovaní informácií, napr. **rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,**
 - pri zaraďovaní informácií, napr. **na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu,**
 - pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. **plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému.**
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
 - pri zoradení výsledkov, napr. **do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,**
 - pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. **vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmi, faktov v rôznorodých textoch,**
 - pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. **tvorbou mentálnej mapy,**
 - pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. **pomocou časovej priamky,**
 - pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. **kritickým overovaním historických faktov,**
 - pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. **rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD*

Z historikovej dielne

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať zvláštnosti, osobitosti histórie a dejepisu, ✓ vysvetliť, prečo historik spoznáva minulosť nepriamo, sprostredkovane, ✓ zdôvodniť dôležitosť kritického prístupu k historickému prameňu z hľadiska jeho autenticity a dôveryhodnosti, ✓ rozlíšiť primárne a sekundárne historické pramene, ✓ rozpoznať druhy historických prameňov, ✓ špecifikovať postupne súbor adekvátnych analytických otázok k 	<p>historik ako pátrač po stopách minulosti</p> <p>historické pramene, školské historické pramene</p> <p>osobitosti historikovho poznávania</p> <p>prameň z „prvej a druhej ruky“</p> <p>základné analytické otázky</p>

<p>školským historickým prameňom,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdokumentovať postupne na príkladoch rôzne interpretácie minulosti, ✓ analyzovať školské historické pramene k danej tematike. 	<p>Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?</p>
--	---

Z údolí veľkých riek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť vznik najstarších mestských štátov v údoliach veľkých riečnych tokov, ✓ rozlíšiť hospodárske a sociálne vzťahy v spoločnosti najstarších východných štátov na jednom príklade, ✓ vystihnúť rozdiely medzi mestským a jednotným štátom, ✓ zovšeobecniť civilizačný odkaz najstarších východných štátov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>mestá, mestské štáty, teritoriálny štát</p>

Stopy antiky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vystihnúť hlavné znaky antickej demokracie, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy antickej spoločnosti, ✓ identifikovať zdroje kresťanstva, 	<p>polis priama demokracia rímska republika, cisárstvo</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť postavenie kresťanstva v antickom svete, ✓ zovšeobecniť civilizačný odkaz starovekého sveta, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia 	judaizmus, kresťanstvo
---	------------------------

Stopy stredoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť predpoklady vzniku stredovekej spoločnosti, ✓ konkretizovať vzťahy vo feudálnej spoločnosti, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy stredovekej spoločnosti, ✓ vymedziť úlohu a postavenie cirkvi v stredovekej spoločnosti, ✓ spracovať rôzne podoby spôsobu života stredovekej spoločnosti, ✓ rozpoznať vplyv islamskej kultúry v Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>feudum, lénny systém, vazal, poddaný</p> <p>christianizácia, klérus, schizma, kláštor</p> <p>kráľovstvo, monarchia, šľachta</p> <p>stavy</p> <p>stredoveké mesto, mešťan, cech, manufaktúra</p> <p>islam</p>

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať migračné prúdy Slovanov, ✓ odhaliť príčiny a dôsledky napätia vo vládnucej dynastii, ✓ identifikovať vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou, ✓ posúdiť význam byzantskej misie, 	<p>Samova ríša</p> <p>Veľká Morava</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ odhaliť príčiny sporov o slovanskú liturgiu, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	
---	--

Uhorské kráľovstvo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ posúdiť postavenie Slovenska v Uhorskom kráľovstve, ✓ vymedziť špecifické znaky mnohonárodnostného uhorského štátu, ✓ rozpoznať dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy uhorského kráľovstva, ✓ posúdiť hospodársky rozvoj Uhorska, ✓ zhodnotiť kultúrny rozvoj Uhorska, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>multietnický obraz stredovekého Uhorska</p> <p>komitáty, župy</p> <p>kolonizácia, mestské privilégia</p> <p>baníctvo</p> <p>stavovská spoločnosť, nevoľník</p> <p>vyšehradská tradícia</p> <p>gotika</p>

Odkaz novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať nový obraz človeka a sveta, ✓ vystihnúť premeny fungovania novovekého hospodárstva a spoločnosti v porovnaní so stredovekom, ✓ zhodnotiť úlohu meštianstva v novovekej spoločnosti, 	<p>humanizmus, renesancia</p> <p>kníhtlač</p> <p>reformácia, protireformácia, náboženské vojny</p> <p>osvietenstvo</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť spoločenský systém absolutizmu a parlamentarizmu, ✓ posúdiť fenomén revolúcie, ✓ zdokumentovať vývoj ľudských a občianskych práv, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>mešťan, buržoázia, kapitalizmus</p> <p>absolutizmus, parlamentarizmus</p> <p>revolúcia, občan, ľudské práva</p> <p>vznik USA</p>
---	---

Habsburská monarchia v novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť dôsledky Moháča pre Uhorsko, ✓ zhrnúť dôsledky tureckej prítomnosti v Uhorsku, ✓ zdôvodniť konfesijné boje v Uhorsku, ✓ zovšeobecniť ciele protihabsburských povstaní, ✓ vymedziť znaky osvietenského absolutizmu, ✓ zhodnotiť najvýznamnejšie tereziánske a jozefínske reformy, ✓ vysvetliť postavenie Habsburgovcov v novovekej Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Moháč</p> <p>Bratislava</p> <p>Habsburgovci</p> <p>reformácia, protireformácia</p> <p>osvietenský absolutizmus</p>

Zrod modernej doby a nacionalizmus

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť spoločenské premeny Francúzska od pádu Bastily po Viedenský kongres, 	<p>Veľká francúzska revolúcia</p> <p>národ, národný štát</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť úlohu Svätej aliancie pre Európu, ✓ charakterizovať priemyselnú revolúciu, ✓ zdôvodniť príčiny zjednocovacieho procesu v Nemecku a Taliansku, ✓ rozpoznať jednotlivé ideológie, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Svätá aliancia, cárské Rusko</p> <p>továreň, podnikateľ, robotník</p> <p>jar národov</p> <p>konzervativizmus, liberalizmus, nacionalizmus, socializmus</p>
---	---

Moderný slovenský národ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť predpoklady formovania moderného slovenského národa, ✓ špecifikovať ciele maďarského národného hnutia, ✓ rozlíšiť základné aktivity troch generácií slovenských vzdelancov, ✓ porovnať spoločné a rozdielne spôsoby, výsledky v činnosti troch generácií slovenských vzdelancov, ✓ posúdiť význam revolúcie 1848/49 z pohľadu hlavných aktérov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>tri generácie slovenských vzdelancov</p> <p>revolúcia 1848/49</p> <p>slovanská vzájomnosť</p> <p>Slovenská národná rada, dobrovoľnícke výpravy</p> <p>maďarské národné hnutie</p>

Európska expanzia 1492 – 1914

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť predpoklady zámorských objavov, ✓ rozpoznať príčiny zámorských objavov, ✓ zdokumentovať pomocou dejepisnej mapy jednotlivé objavné plavby, ✓ zhodnotiť hlavné dôsledky zámorských objavov, ✓ zdokumentovať rozdelenie kolónií európskymi veľmocami v novoveku, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>objavitelia, dobyvatelia kolónie, kolonizátor, impérium koloniálne ríše svetový obchod delenie sveta, stret kultúr, rasizmus</p>
---	---

Na ceste k prvej svetovej vojne

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ analyzovať príčiny zlyhania európskej rovnováhy, ✓ zhrnúť podstatné znaky imperializmu, ✓ objasniť hlavné ciele politiky veľmocí, ✓ určiť príčiny vzniku veľmocenských blokov, ✓ objasniť príčiny napätia a konfliktov v Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>európska rovnováha, zápas o veľmocenské postavenie militarizmus, imperializmus Trojspolok, Dohoda</p>

Slováci v Rakúsko – Uhorsku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v jednotlivých častiach monarchie, ✓ špecifikovať postavenie Slovákov v monarchii, ✓ rozpoznať ciele maďarizácie v školskej oblasti, ✓ zhodnotiť význam Matice slovenskej a spolkového života Slovákov, ✓ identifikovať proces modernizácie monarchie, ✓ vysvetliť príčiny a dôsledky vyst'ahovalectva Slovákov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>dualizmus, Rakúsko-Uhorsko maďarizácia modernizácia slovenská otázka, Matica slovenská, slovenské gymnáziá industrializácia vyst'ahovalectvo</p>
--	---

Prvá svetová vojna a vznik ČSR

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať kľúčové medzníky v priebehu prvej svetovej vojny, ✓ zdokumentovať útrapy ľudí na fronte a v zázemí, ✓ vymedziť závažné dôsledky prvej svetovej vojny, ✓ vystihnúť geopolitické zmeny po prvej svetovej vojne, ✓ konkretizovať aktivity domáceho a zahraničného odboja, ✓ zhodnotiť význam vzniku ČSR, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>zákopová vojna versailský systém Slovenská liga, Československá národná rada, légie čechoslovakizmus Slovenská národná rada národnostné menšiny</p>

Európa v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť znaky demokratických politických systémov ✓ špecifikovať znaky totalitných politických systémov ✓ rozlíšiť v hlavných znakoch demokratický a totalitný politický systém, ✓ zdokumentovať na konkrétnom príklade zmenu vzťahu štátnej moci k občanovi, ✓ konkretizovať zahranično-politické vzťahy medzi veľmocami, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Veľká Británia, USA</p> <p>hospodárska kríza</p> <p>sovietske Rusko, ZSSR, Taliansko, Nemecko</p> <p>socializmus, fašizmus, národný socializmus (nacizmus)</p> <p>občan – práva a povinnosti</p> <p>Spoločnosť národov, appeasement</p>

Československo v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať politický systém ČSR, ✓ porovnať hlavné prúdy slovenskej politickej scény v rámci ČSR, ✓ vymedziť postavenie Slovenska v rámci ČSR, ✓ analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne podmienky v ČSR, ✓ špecifikovať medzinárodné postavenie ČSR, ✓ rozpoznať príčiny a dôsledky rozbitia ČSR, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>doformovanie slovenského moderného národa</p> <p>centralizmus, autonomizmus</p> <p>politické prúdy na Slovensku</p> <p>slovenská kultúra</p>

Druhá svetová vojna

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none">✓ určiť hlavné príčiny vzniku druhej svetovej vojny,✓ vymedziť kľúčové medzníky v jej priebehu,✓ rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí,✓ zdokumentovať holokaust na konkrétnom príbehu,✓ špecifikovať dôsledky druhej svetovej vojny,✓ určiť príčiny nútenej migrácie obyvateľstva po vojne,✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.	<p>blesková vojna, totálna vojna Pearl Harbor, Stalingrad, vylodenie v Normandii Veľká trojka protifašistický odboj, kolaborácia holokaust, Spravodliví medzi národmi Hirošima, Nagasaki</p>

Slovenský štát (1939-1945)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať kľúčové medzníky vnútropolitického a zahraničnopolitického vývoja,✓ určiť charakter politického systému,✓ analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne pomery,✓ objasniť riešenie židovskej otázky na konkrétnom príbehu,✓ rozpoznať rôzne interpretácie SNP,✓ vyhľadať príklady účasti Slovákov na bojiskách II. svetovej vojny,	<p>totalitný režim antisemitizmus, arizácia protifašistický odboj, SNR, Slovenské národné povstanie oslobodenie</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdokumentovať na konkrétnych príbehoch každodenný život, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	
---	--

Československo za železnou oponou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať medzníky vnútropolitického vývoja ČSR v rokoch 1945-1948, ✓ určiť medzinárodnopolitické postavenie ČSR, ✓ vymedziť hlavné príčiny a dôsledky reformného procesu v roku 1968, ✓ vysvetliť dôsledky obdobia tzv. normalizácie, ✓ zdokumentovať na konkrétnych príbehoch rôzne podoby každodenného života, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Národný front, Benešove dekréty februárový prevrat industrializácia, kolektivizácia politické procesy, rehabilitácia pražská jar, socializmus s ľudskou tvárou federácia okupácia, „normalizácia“ Charta 77, disent, tretí odboj</p>

Konflikt ideológií

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť hlavné príčiny vzniku bipolárneho sveta, ✓ zdokumentovať podstatné príklady krízových javov rozdeleného sveta (1956-1989), ✓ vymedziť ohniská závažných konfliktov v období studenej 	<p>železná opona, studená vojna sovietizácia/zadržiavanie komunizmu hospodárske a vojenské zoskupenia, odzbrojovanie dekolonizácia</p>

<p>vojny,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť dôsledky perestrojky a glasnosti na medzinárodné vzťahy, ✓ zdokumentovať podoby spolupráce v rozdelenom svete, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>perestrojka, glasnosť</p>
--	------------------------------

Integrácia Európy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť mocenské a politické dôvody euroatlantickej hospodárskej a vojenskej spolupráce, ✓ rozpoznať kľúčové medzníky procesu európskej integrácie, ✓ posúdiť dôležitosť zachovania národných hodnôt a tradícií v kontexte európskej integrácie, ✓ zdokumentovať krízové javy v Európe i vo svete po roku 1989, ✓ špecifikovať globálne problémy súčasného sveta, ✓ zdokumentovať na konkrétnych príkladoch klady a zápory globalizačných tendencií, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Európske hospodárske spoločenstvo Európska únia základné hodnoty: voľný pohyb osôb, kapitálu, tovaru a služieb práva menších</p> <p>extrémizmus, terorizmus ekológia informačná explózia, mediálny svet, globálna dedina</p>

Slovensko po roku 1989

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť príčiny pádu totalitného režimu,✓ určiť kľúčové medzníky vývoja Slovenskej republiky,✓ vystihnúť pozitíva a negatíva transformačného procesu,✓ rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí,✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia.	sviečková manifestácia nežná revolúcia rozdelenie Československa vznik Slovenskej republiky reštitúcia, privatizácia integrácia SR do európskych štruktúr

* prevzaté z inovovaného štátneho vzdelávacieho programu

Súčasťou tohto materiálu je aj zaradenie prierezových tém platných pre gymnáziá:

- 1 - osobnostný a sociálny rozvoj
- 2 - environmentálna výchova
- 3 - mediálna výchova
- 4 - multikultúrna výchova
- 5 - ochrana života a zdravia

Zaradenie týchto tém k príslušným tematickým celkom má orientačný charakter. Príslušní vyučujúci majú možnosť prostredníctvom svojich tematických výchovno-vzdelávacích plánov upraviť a konkretizovať využitie týchto tém.

UČEBNÝ PLÁN

Názov predmetu	DEJEPIS					
Stupeň vzdelávania	ISCED 3 – päťročné gymnázium					
Zameranie	bilingválne štúdium					
Ročník	I.	II.	III.	IV.	V.	Spolu
Počet hodín	-	2	2	2	-	6

RÁMCOVÉ UČEBNÉ OSNOVY

Tematický celok		Počet hodín	Prierezové témy
II. ročník		66 hodín (2 hodiny týždenne)	
1.	Historikova dielňa	7	Osobnostný a sociálny rozvoj
2.	Z údolí veľkých riek	5	Osobnostný a sociálny rozvoj
3.	Stopy antiky	6	Multikultúrna výchova
4.	Stopy stredoveku	9	Multikultúrna výchova
5.	Predkovia Slovákov Karpatskej kotline	6	Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova
6.	Uhorské kráľovstvo	9	Multikultúrna výchova
7.	Odkaz novoveku	10	Osobnostný a sociálny rozvoj
8.	Habsburská monarchia v novoveku	13	Multikultúrna výchova

III. ročník		66 hodín (2 hodiny týždenne)	
1.	Zrod modernej doby a nacionalizmus	26	Osobnostný a sociálny rozvoj
2.	Moderný slovenský národ	13	Osobnostný a sociálny rozvoj
3.	Európska expanzia 1492-1914	9	Multikultúrna výchova
4.	Na ceste k prvej svetovej vojne	5	Osobnostný a sociálny rozvoj
5.	Slováci v Rakúsko- Uhorsku	13	Multikultúrna výchova
IV. ročník		66 hodín (2 hodiny týždenne)	
1.	Prvá svetová vojna a vznik ČSR	13	Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova
2.	Európa v medzivojnovom období	6	Osobnostný a sociálny rozvoj
3.	Československo v medzivojnovom období	5	Multikultúrna výchova
4.	Druhá svetová vojna	6	Osobnostný a sociálny rozvoj
5.	Slovenský štát 1939-45	7	Multikultúrna výchova
6.	Československo za železnou oponou	9	Multikultúrna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj
7.	Konflikt ideológií	9	Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova
8.	Integrácia Európy	8	Osobnostný a sociálny rozvoj
9.	Slovensko po roku 1989	3	Osobnostný a sociálny rozvoj

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre dejepis.